

بررسی تأثیر عوامل اثرگذار بر اشتراک دانش در جوامع مجازی ایرانی

دکتر مهدی کاظمی*

طیبه وحیدی مطلق**

سمانه وحیدی مطلق***

چکیده

هدف تحقیق حاضر شناسایی ارتباط چند عامل بومی‌سازی شده با اشتراک دانش در جوامع مجازی است. مدل نظری تحقیق برگرفته از تلفیق مدل‌های پیشین است. در این تحقیق، متغیرهای تأثیرگذار بر اشتراک دانش در جوامع مجازی به دو گروه دسته‌بندی شده‌اند؛ گروه اول شامل فاکتورهای مفهومی است شامل: هنجارهای تبادل دانش، اعتماد بین فردی. گروه دوم به فاکتورهای فردی اختصاص یافته که عبارتند از: خودکارآمدی اشتراک دانش، مزیت مرتبط درک‌شده و سازگاری درک شده. ماهیت تحقیق توصیفی-همبستگی می‌باشد و به صورت پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری این تحقیق شامل اعضای انجمن گفتگوی پی‌سی‌ورلد می‌باشند. از بین این اعضا ۴۰۰ نفر به صورت تصادفی به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه ۱۶ سوالی است و اعتبار آن با آلفای کرونباخ (۰/۸۴) سنجیده شده است. با استفاده از آزمون‌های آماری استاندارد و t -value که از نرم‌افزار لیزرل و Spss حاصل گردیده، نتایج حاکی از آن است که بین هنجارهای تبادل دانش و اشتراک دانش ضریب معناداری ۱۷/۷۳ و بین اعتماد بین فردی و اشتراک دانش ضریب معناداری ۱۸/۶۶ همچنین بین خودکارآمدی اشتراک دانش و اشتراک دانش ضریب معناداری ۱۹/۸۳ و بین مزیت مرتبط درک شده و اشتراک دانش ۱۶/۷۲ ضریب معناداری و در نهایت بین سودمندی درک شده و اشتراک دانش ضریب معناداری ۱۳/۵۱ محاسبه شده است. یافته‌های مزبور حاکی از آن است که بین متغیرهای بیان شده و اشتراک دانش در جوامع مجازی ارتباط مثبت و معنادار و همبستگی قوی وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: اشتراک دانش، انجمن پی ۳۰ ورلد، انجمن گفتگو، جوامع مجازی، مدیریت دانش

* نویسنده مسئول - دانشیار دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه سیستان و بلوچستان

** کارشناس ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه سیستان و بلوچستان

*** کارشناس ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه سیستان و بلوچستان

مقدمه

امروزه دانش به عنوان یک دارایی ارزشمند و یک منبع و سرمایه راهبردی در سازمان مطرح و ارائه خدمات (محصولات) باکیفیت و اقتصادی، بدون بهره‌گیری و مدیریت این منبع ارزشمند، کاری دشوار و اغلب غیرممکن است. دانش یک مفهوم و تعریف ساده و مشخص ندارد.

دانش تنها دارایی شناخته شده است که با سهیم شدن دیگران در آن افزایش می‌یابد و تسهیم و توزیع آن به رشد آن کمک می‌کند (ابطحی و صلواتی، ۱۳۸۷: ۱۳۰). در واقع ارائه-دهندگان دانش با عرضه محصول خود، دانش خویش را از دست نمی‌دهند (دالکیر، ۲۰۰۵: ۴۴) بلکه بر اندوخته کل دانش خود می‌افزایند و برخی از کاستی‌های علمی خود را اصلاح می‌کنند و دانش دریافتی در کنار دانش موجود، تعامل، تفکر و نظرات جدید را ایجاد می‌کند که نه پذیرنده و نه ارائه‌دهنده قبلا احاطه‌ای بر آن نداشته‌اند (د/ونپورت و پروساک، ۱۳۷۹: ۵۶).

فرایندهای اشتراک دانش میان افراد در زمینه آموزش و روانشناسی و اجتماع از سال‌ها پیش موضوع بسیاری از تحقیقات بوده است. این فرایند سبب تبادل دانش در تعاملات اجتماعی افراد می‌گردد و یکی از موثرترین عوامل در گفتگو و تعامل افراد و اشتراک دانش آنان، محیط‌های مختلف می‌باشند. بعلاوه، امروزه اشتراک دانش در گفتگوهای روزانه نیز اتفاق می‌افتد و نشان‌دهنده این است که برخی فرایندهای خاص می‌توانند اشتراک دانش را بهبود داده و قویتر سازند (وانگر، ۱۹۹۸: ۲؛ مک‌درموت، ۲۰۰۰؛ محمد و دامویل، ۲۰۰۱: ۹۰؛ ایلگن و همکاران، ۲۰۰۵: ۵۲۰).

اشتراک دانش، عنصر کلیدی برنامه‌های مدیریت دانش کارآمد و مؤثر است (ریگ، ۲۰۰۵: ۳۰). اشتراک هدفمند دانش در سازمانها به یادگیری سریع‌تر فردی و سازمانی منجر گشته، خلاقیت را توسعه می‌دهد و در نهایت به بهبود عملکرد فرد و سازمان می‌انجامد. بر این اساس است که سازمانها اشتراک دانش را تقویت و کارکنان خود را به این امر تشویق می‌کنند (کینگ، ۲۰۰۱). چون افراد، به طور معمول کاری را انجام می‌دهند که به انجام آن گرایش دارند، انتظار می‌رود افراد زمانی علاقه‌مند به اشتراک دانش باشند که گرایش مثبتی نسبت به آن پیدا کنند (آجزن، ۱۹۹۱: ۱۸۸؛ گائو، ۲۰۰۴). به همین منظور تحقیق حاضر به بیان عوامل موثر بر اشتراک دانش در انجمن گفتگوی پی سی ورلد پرداخته است.

تبادل سریع اطلاعات و دانش از طریق جوامع مجازی به طور چشم‌گیری روش زندگی را تغییر و باعث افزایش یادگیری فردی و سازمانی شده است و در آن افراد برای تضمین دانش، حل مشکلات، بهبود قابلیت‌های فردی، جذب دانش تخصصی و ایجاد خلاقیت و نوآوری، افکار و ایده‌های خود را به اشتراک می‌گذارند (چیپه و شیئو، ۲۰۱۰: ۲۲۷).

در دنیای مجازی امروزی انجمن‌های گفتگوی اکثر کشورهای پیشرفته و تعداد کمی از انجمن‌های گفتگوی ایرانی اغلب به مباحثه درباره مسائل علمی و اشتراک‌گذاری دانش می‌پردازند اما در انجمن گفتگوی پی‌سی ورلد این موضوع کمتر مشاهده می‌شود و همچنین اگر چه مشخص است که اشتراک دانش در جوامع مجازی بر سطح آگاهی و سرعت دستیابی به مسائل نوین علمی و افزایش سطح کیفی زندگی تأثیر دارد، اما بسیاری از افراد جامعه در حالی که دارای تحصیلات عالی می‌باشند از بکارگیری آن در دستیابی به پاسخ سوالاتشان امتناع می‌کنند در واقع علل زیادی می‌توان برای عدم استقبال افراد جامعه از تسهیم دانش در انجمن‌های گفتگویی از جمله پی‌سی ورلد ارائه داد. بنابراین این انجمن گفتگو به منظور افزایش اشتراک و تبادل دانش نیازمند پاسخگویی به این سوال کلیدی است که:

عوامل موثر بر اشتراک دانش در انجمن گفتگوی پی‌سی‌ورلد کدامند؟

مبانی نظری تحقیق

اشتراک دانش

تسهیم دانش در موفقیت سازمان، عاملی کلیدی است چرا که می‌تواند سبب گسترش سریعتر دانش به بخش‌هایی از سازمان که قادر به بهره‌وری از آن هستند، شود. در حال حاضر تمرکز بسیاری از سازمان‌ها بر این است که چگونه می‌توانند دانش خود به خصوص دانش پنهانی که در سازمان آنها وجود دارد را بین افراد در سازمان توزیع کنند (ریو، ۲۰۰۷). این اشتراک‌گذاری باعث تسهیم ایده‌ها می‌شود. ایده‌ها زمانی حداکثر تأثیر را به همراه دارند که به جای اینکه تنها در اختیار تعداد کمی قرار گیرند، به طور گسترده در همه جا مورد استفاده باشند (وسکو، ۲۰۰۵: ۳۸). یکی از اهداف اصلی مدیران در استفاده از مدیریت دانش در سازمانها، بهبود تسهیم دانش بین افراد در سازمان و همچنین بین افراد و سازمان به منظور ایجاد مزیت رقابتی است (دانایی فرد و همکاران، ۱۳۹۰: ۶۴).

بوئر و همکارانش در سال (۲۰۰۲) اشتراک دانش را اینگونه تعریف نموده‌اند: «در حقیقت دانش به صورت مجزا و مدون در اذهان افراد است. زمانی که این چشم‌انداز درباره دانش پذیرفته شود، اشتراک دانش به مفهوم «انتقال دانش و اهداف» است. در تعریفی مشابه می‌توان اشتراک دانش را اطلاعات انتقال یافته از طریق کانالهای رایانه‌ای نامید.» (بوئر و همکاران، ۲۰۰۲: ۱۱۲۷)

هیدینگ و کاترال^۱ در سال (۱۹۹۸) بیان داشتند که دانش به خودی خود ارزشی ندارد مگر اینکه از طرقی استفاده شود و یا به اشتراک گذاشته شود. به عبارت دیگر، اشتراک دانش معمول‌ترین راه برای افزایش ارزش دانش است. معمولاً، دو دسته از افراد درگیر اشتراک دانش می‌باشند، دسته اول افرادی‌اند که دارای دانش می‌باشند و دسته دوم افرادی‌اند که متقاضی دانش‌اند (هیدینگ و کاترال، ۱۹۹۸: ۴؛ هندریکس، ۱۹۹۹: ۹۸). هدف اشتراک دانش می‌تواند خلق دانش جدید از طریق ترکیب‌های مختلف دانش موجود یا بهره برداری بهتر از آن باشد. به منظور ایجاد یک فرایند اشتراک دانش اثربخش افراد باید از تمایل و توانایی سطح بالایی برخوردار باشند (شنگ، ۲۰۰۵: ۲۱۸).

دلایل اشتراک دانش

انسان‌ها هیچ گاه حاضر به از دست دادن دارایی‌های ارزشمند خود از جمله دانش نیستند، مگر آنکه در برابر آن دریافتی داشته باشد. داوِنپورت معتقد است حداقل سه مورد در تسهیم دانش وجود دارد که به ترتیب اولویت، افراد بخاطر آن دانش خود را تسهیم می‌کنند (داوِنپورت، ۱۳۷۹: ۶۳).

● **مقابله به مثل:** مقابله به مثل یا جبران خدمت می‌تواند به عنوان پرداختی برای جبران به اشتراک‌گذاری دانش باشد. زمان، انرژی و دانش ما محدود است. این منابع برای بسیاری از مردم روزگار ما کمیابند. ما معمولاً این منابع را خرج نمی‌کنیم مگر اینکه مطمئن باشیم چیزی ارزشمند بدست می‌آوریم (خدایی، ۱۳۸۸).

● **شهرت:** داشتن سابقه در امر انتقال دانش، مقابله به مثل فعالی را بین طرفین ایجاد می‌کند. شناخته شدن به عنوان منبع دانش ارزشمند می‌تواند به مزیت‌های شغلی مانند: امنیت شغلی، ارتقا و دیگر امکانات پرجاذبه برای افراد شود (باجاریا، ۲۰۰۰: ۵۷).

● **نوع دوستی:** بسیاری از دانشکاران تنها برای موفقیت شرکت و یا ارضای انگیزش درونی خود در خصوص کمک به دیگران دانش خود را عرضه می‌کنند. انگیزش عرضه دانش، ناشی از عشق به رشته علمی و درجاتی از نوع دوستی است. نوع دوستی در دانش امری ضروری، قابل تشویق و گسترش است. مک فرسون^۱ معتقد است: "فرهنگ ملی ما فردگرایی ملکی است." بنابراین به هیچ وجه منطقی نیست که رواج موضوع مهمی مثل تسهیم دانش را کاملاً به نیت پاک آدم‌ها واگذاریم (داونپورت، ۱۳۷۹: ۶۳)

یکی دیگر از علل اشتراک دانش را می‌توان ماهیت دانش دانست، برخلاف دارایی‌های مادی، دارایی دانش با استفاده از آن افزایش می‌یابد. نگرشها، نگرشهای جدید را می‌پروراند و اشتراک دانش تا زمانی که گیرنده را غنی نماید پایدار می‌ماند. فقط منابع دانش جدید هستند که نگرشها و پتانسیل‌های نامحدودی برای رشد دارند. (شارت و یوزورو، ۲۰۰۳: ۱۸۷)

موانع و عوامل بازدارنده اشتراک دانش

همانطور که پیشتر توضیح داده شد، اشتراک دانش فرایند پیچیده‌ای است که عوامل بازدارنده و موانع بسیاری بر عملکرد آن تأثیرگذار است در پژوهشهایی که به بررسی و موانع و عوامل تأثیرگذار بر اشتراک دانش در سازمان‌ها پرداخته‌اند مانند (گاوو، ۲۰۰۴؛ جورمن و همکاران، ۲۰۰۴؛ ویلینکسون و ما، ۲۰۰۴؛ هوف و ریدر، ۲۰۰۴؛ ژانگ و فیومن، ۲۰۰۴؛ شرف‌الدین و رولند، ۲۰۰۴؛ هوستد و دیگران، ۲۰۰۵) متغیرهای متفاوتی مورد توجه بوده است. بر اساس مطالعه متون، موانع به دو دسته فردی و سازمانی تقسیم می‌شوند در این پژوهش به علت آنکه تأکید بر اشتراک دانش در جوامع مجازی می‌باشد بنابراین فقط به ذکر موانع فردی پرداخته و از بیان موانع فناوری و سازمانی امتناع ورزیده‌ایم.

موانع فردی اشتراک دانش، موانعی هستند که ناشی از دانش و تجربه، ویژگی‌های شخصیتی و ارتباطات میان فردی اشخاص است. در ادامه فهرستی از مهمترین موانع و عوامل بازدارنده فردی اشتراک دانش که در سازمان‌ها یا جوامع مختلف مانند جوامع مجازی وجود دارد ارائه می‌شود.

- **کمبود زمان برای شرکت (جوامع) در فعالیتهای اشتراک دانش:** اودیل و گریسون^۱ (۱۹۹۸) کمبود وقت را به عنوان یک مانع معمول برای اشتراک دانش معرفی کرده و نتیجه می‌گیرند گرچه مدیران و کارکنان و اشخاص دیگر از سودمندی اشتراک دانش آگاهی دارند، به دلیل کمبود زمان تمایلی به انجام آن ندارند (هوستد و همکاران، ۲۰۰۵).
- **عدم آگاهی نسبت به فواید و سودمندی اشتراک دانش:** شرکت در فعالیتهای اشتراک دانش به طور قطع فوایدی به دنبال دارد که عدم آگاهی نسبت به آنها می‌تواند مانعی برای کارکنان نسبت به اشتراک‌گذاری دانش و تجربه باشد. به عنوان مثال، کسب دانش و وجهه اجتماعی دو فایده از فواید قابل انتظار از اشتراک دانش است.
- **تفاوت در سطح تجربه و دانش:** میزان استفاده افراد از دانش به اشتراک گذاشته شده برای موفقیت نهایی اشتراک دانش دارای اهمیت است. افرادی که دارای دانش مرتبط بیشتری می‌باشند، به احتمال زیاد، توانایی بیشتری در یادگیری، تلفیق و استفاده از دانش به اشتراک گذاشته را خواهند داشت. بنابراین، این احتمال وجود دارد که افرادی که دانش و تجربه زیادی ندارند تمایل کمتری نسبت به شرکت در اینگونه فعالیتهای داشته باشند. بر همین اساس، سازمان‌ها باید افرادی را استخدام کنند که در رابطه با وظایف کاری از دانش و تجربه بیشتری برخوردار باشند (گاوو، ۲۰۰۴).
- **عدم اطمینان نسبت به ارزش و سودمندی دانش شخصی:** این مسئله، موجب خواهد شد که سازمان‌ها قادر به شناسایی کارکنانی که دارای دانش و تجربه مفید و ارزشمند هستند نباشند و به نوبه خود این دانش و تجربه نیز در اختیار سایرین که به آن نیاز دارند قرار نخواهد گرفت. محققین در نتیجه پژوهش خود از این مورد به عنوان یکی از بزرگترین موانع اشتراک دانش در بسیاری از سازمان‌ها یاد می‌کند (اودل و گریسون، ۱۹۹۸).
- **عدم اعتماد میان کارکنان:** در واقع، بدون وجود حس اعتماد در میان کارکنان نباید انتظار داشت که آنها به سادگی دانش و تجربیات خود را در اختیار یکدیگر قرار دهند. اشتراک دانش در اثر تعامل میان کارکنان و گرایش مثبت آنان نسبت به این امر اتفاق می‌افتد (نلسون و کوپریدر، ۱۹۹۶؛ گاوو، ۲۰۰۴).
- **فردگرایی:** فردگرایی و وجود حس رقابتی در افراد به عنوان یک عامل بازدارنده و مانعی برای اشتراک دانش در سازمان‌ها مورد توجه قرار گرفته است (شریف‌الدین و رولند، ۲۰۰۴؛

گلتا و همکاران، ۲۰۰۲). در واقع ویژگی‌های شخصیتی افراد، بینش، عقاید و فرهنگ آنها در این رابطه مؤثر است و سازمان‌ها باید به هنگام استخدام به این نکته توجه بسیاری داشته باشند؛

● **مهارت ضعیف در ارتباطات کلامی و نوشتاری:** بسیاری از محققان اشاره کرده‌اند که توانایی کارکنان برای به اشتراک‌گذاری دانش تا حد زیادی بستگی به مهارت‌های ارتباطی آنها دارد (مایر، ۲۰۰۲؛ داوینپورت و پروساک، ۱۹۹۸؛ ریگ، ۲۰۰۵). مهارت‌های ارتباطی کارکنان چه کلامی (برای به اشتراک‌گذاری دانش ذهنی) و چه نوشتاری، پایه و اساس به اشتراک‌گذاری مؤثر دانش در سازمان‌ها می‌باشد.

● **عدم تعهد فرد نسبت به سازمان:** تعهد سازمانی نیز به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بر اشتراک دانش در بسیاری از تحقیقات مورد توجه قرار گرفته است (هوف و ریدر، ۲۰۰۴؛ هو و چاو، ۲۰۰۶). تعهد سازمانی بستگی به میزان هماهنگی کارمند با اهداف و ارزش‌های سازمانی دارد.

با توجه به موانع ذکر شده و سهولت بوجود آمده بوسیله فناوری نوین اینترنت و دیدگاه‌های نوین در رابطه با مدیریت دانش، اشتراک دانش از طریق اینترنت و جوامع مجازی، یکی از بهترین روش‌های شیوع و تسهیم دانش می‌باشند.

جوامع مجازی و انواع آن

جوامع مجازی یک شبکه اجتماعی برخط می‌باشند که در آن افراد با علایق، اهداف یا تجربیات‌شان برای اشتراک‌گذاری متقابل اطلاعات و دانش می‌پردازند و درگیر یک تعامل اجتماعی‌اند (چیو و وانگ، ۲۰۰۷). در حقیقت جوامع برخط به وجود آمده‌اند تا با رویکردی استثنائی بواسطه زمینه‌های متغیر، افراد را به یکدیگر برسانند (پریس و همکاران، ۲۰۰۳) و با فراهم آوردن فضای پشتیبانی به منظور همکاری، اشتراک و خلق یادگیری را تسهیل نمایند (لویس و آلن، ۲۰۰۵: ۱۱۲۷؛ پانتامبکار، ۲۰۰۶). در این محیط مجازی اشتراک دانش به طور وسیع از اشتراک منابع، اطلاعات و دانش حاصل می‌شود. بنابراین، مفهوم دانش و اطلاعات به عنوان آنچه که قابلیت تبادل دارند در محیط مجازی شناخته شده اند (کیم، ۲۰۰۰؛ فیشچر، ۲۰۰۱؛ بیبر و همکاران، ۲۰۰۲: ۱۲؛ برازلتون و گوری، ۲۰۰۳: ۲۴؛ چنگ و وازیلوا، ۲۰۰۵؛ شن و همکاران، ۲۰۰۶). همچنین اعضای که در جوامع مجازی در حال اشتراک‌گذاری منابع، اطلاعات و دانش‌شان هستند ممکن است در نزدیکی هم و

متعلق به یک ناحیه یا کشور باشند و یا با هم فاصله زیادی داشته باشند در واقع محدودیت جغرافیایی در این محیط وجود ندارد. (یونگ و جونگ‌هو، ۲۰۰۹)

به طور کلی، واژه جامعه مجازی یک واژه‌ای گسترده است که انواع مختلفی از گروه‌های مردمی که استفاده از تعاملات اینترنتی را انتخاب می‌نمایند را در بر می‌گیرد (لویز و آلن، ۲۰۰۵). جوامع مجازی شامل سطوح مختلف اختیار می‌باشند. به عنوان مثال، بعضی از اعضا ممکن است دسترسی به فعالیتهای بیشتری نسبت به دیگر اعضا در یک فروم داشته باشند (پریس و همکاران، ۲۰۰۳؛ کلین و همکاران، ۲۰۰۵: ۱۰۷).

● **جوامع براساس جریان کار^۱ (CoPs):** تعاریفی که ونگر^۲، مک درموت و سیندر^۳ (۲۰۰۴) ارائه دادن اینگونه است:

"گروهی از افراد که یک موضوع نگران کننده، و یا یک سری از مسائل، یا یک موضوعی که نسبت به آن تعصب دارند را به اشتراک می‌گذارند، و در این جامعه به وسیله تعاملات داخلی مداوم، به علم‌شان عمق داده و اظهار نظر فنی می‌نمایند."

در این نوع از جوامع مجازی، اعضا در برابر شغلشان موظف‌اند و نسبت به یکدیگر در جامعه مربوطه‌شان متعهد هستند. برای این اعضا در طی جریان کار معمول‌شان اشتراک دانش امری موثر است و همچنین اعضا بر اساس مشارکت جانبی، قوانینی در این‌باره می‌آموزند. تازه واردهای جوامع یاد می‌گیرند که در طی مشارکت در فعالیتهای جامعه و همچنین اشتراک دانش، قوانین جامعه را بیاموزند و جزئی از اعضای اصلی جامعه شوند (لاو و ونگر، ۱۹۹۱؛ انگستروم، ۲۰۰۱: ۱۴۰). مثالهایی از این نوع از جامعه عبارتند از: معماران، نقشه‌کشان شهری، گروه‌های محققین، گسترش‌دهندگان نرم‌افزار، و کاربران نهایی (فیشچر، ۲۰۰۱). مشارکت در این نوع از جوامع کاملاً ارادی می‌باشد که اعضا فعالیت‌های معمول جالب توجه‌شان را در آنجا انجام می‌دهند. جهت مطرح شدن در CoP لزوماً نباید فعالیت آنلاین در این جوامع وجود داشته باشد (چانال و کیمبل، ۲۰۱۰).

● **جوامع براساس علائق^۴ (CoIs):** در مقابل CoPs جوامع بر اساس علائق (CoIs) می‌باشد که اعضای آن ترکیبی از افراد است که گرد هم آمده‌اند به منظور حل مسائلی خاص یا متناوباً یک موضوعی که نسبت به آن علاقه‌مندند و یا تعصب دارند. آنها اغلب،

1-Communities of practice (CoPs)
2-Wenger
3-McDermott and Snyder
4-communities of interest (CoIs)

فعالیت برخط شان بیشتر از CoPs است و این خود دلیلی برای عدم تجانس شان می‌باشد (این، به سبب کم بودن فعالیت‌های مشترک است) آنها توانمندی بالقوه بیشتری برای ابتکار و انتقال آسان تر نسبت دیگر ساختارهای جوامع دارند (فیشچر، ۲۰۰۱). یک مثال از CoIs یک تیم علاقه مند در توسعه نرم افزار می‌باشد که ترکیبی از طراحی نرم‌افزار، مکانیسم بازاریابی، روانشناسان و برنامه نویسان، کسانی که مجموعاً عهده‌دار حل مسئله‌ای با یکدیگر می‌شوند. در فرایندهای همزمان، آنها باید محاوره و یادگیری از دیگران را همزمان بیاموزند (انگستروم، ۲۰۰۱: ۱۳۶)

اشتراک دانش در جوامع مجازی

در جوامع مجازی مانند انجمن‌های گفتگو، اشتراک دانش زمانی رخ می‌دهد که افراد وقت گذاشته و تلاش نمایند تا سوالات مطرح شده را بررسی نمایند و پاسخی ارسال کنند (واسکو و فرج، ۲۰۰۵: ۴۲). به هر حال، جوامع مجازی موفق‌تر از افراد یا تکنولوژی که به آن نیاز دارند می‌باشند (فیشچر و اوستالد، ۲۰۰۱). محققان در این محیط نیاز دارند که درباره مسائلی که در جوامع مجازی رخ می‌دهد خوب بدانند و همچنین بدانند چه فرایندهایی می‌توانند حامی توانایی و اشتراک دانش اثربخش باشند و بعلاوه چه فرایندهایی برای هریک از اعضای این جوامع افزایش ارزش می‌نمایند (مک‌درموت، ۲۰۰۰). جوامع مجازی در بسیاری از موارد به عنوان مهمترین جزء برای تسهیل اشتراک دانش شناخته شده است (بیلکسیان ژانک و همکاران، ۲۰۰۶).

در زمینه اشتراک دانش در جوامع مجازی پژوهش‌های متعددی صورت گرفته است، از جمله این تحقیقات می‌توان به پژوهش‌های انجام شده توسط چیه و شیوو^۱ در سال ۲۰۱۰، چپوو^۲ و همکاران در سال ۲۰۰۶، جیمز لین^۳ و همکاران در سال ۲۰۰۹، اشاره نمود، که با استفاده از این تحقیق‌ها متغیرهای اثرگذار بر اشتراک دانش در جوامع مجازی در این پژوهش شناسایی شده‌اند. بر این اساس، در این پژوهش " اشتراک دانش در جوامع مجازی " به عنوان متغیر وابسته مورد بررسی و سنجش قرار می‌گیرد. متغیرهای مستقل نیز در دو گروه دسته‌بندی می‌شوند، گروه اول که شامل فاکتورهای مفهومی است؛ عبارتند از:

1-Chih&Shiu

2-Chiu

3-James Lin

هنجارهای تبادل دانش، اعتماد بین فردی. گروه دوم نیز که شامل فاکتورهای فردی است؛ عبارتند از: خودکارآمدی اشتراک دانش، مزیت مرتبط درک شده و سازگاری درک شده. **هنجارهای تبادل دانش:** هنجارهای متقابل تبادل دانش معمولاً به مجموعه‌ای از قوانین پذیرفته شده اجتماعی اشاره دارد در مورد تعاملاتی که در آن یک طرف خود را موظف می‌کند تا منابع خود را برای دیگری ارائه دهد به امید اینکه طرف مقابل منافی به او برساند (وو و همکاران، ۲۰۰۶) و به نفع همه اعضای درگیر در اجتماع می‌باشد. در واقع همان حس مقابله به مثل در بازپرداخت می‌باشد. در این پژوهش کمک متقابل افراد در پاسخگویی به سوالات یکدیگر در زمان حال و آینده مورد آزمون قرار گرفته است.

اعتماد بین فردی: یک ضرورت در به اشتراک‌گذاری دانش در جوامع مجازی اعتماد می‌باشد (چو و چان، ۲۰۰۸؛ تانچر و همکاران، ۲۰۰۷). اعتماد بین فردی نسبت به توانایی‌های دیگران، خیرخواهی و صداقت و تمایل به ارائه و دریافت اطلاعات را افزایش می‌دهد. که در این تحقیق میزان اعتماد متقابل و عدم سودجویی افراد از یکدیگر و تعهد افراد نسبت به هم مورد سنجش قرار گرفته است.

خودکارآمدی اشتراک دانش: به طور کلی، خودکارآمدی درک شده نقش مهمی در تأثیرگذاری انگیزه و رفتار افراد دارد. بنابراین، به احتمال زیاد افراد با خودکارآمدی بالا تر نسبت به افراد با خودکارآمدی پایین به ایفای رفتارهای مرتبط بیشتری خواهند پرداخت. به عنوان مثال افراد با خودکارآمدی بالا دارای مهارت و قابلیت بیشتری برای پاسخ به سوالات مطرح شده می‌باشند. میزان اطمینان فرد نسبت به توانایی‌اش در ارائه دانش، اعتماد به نفس در پاسخگویی به سوالات و داشتن تخصص و آگاهی در تولید دانش جدید در این پژوهش مطرح شده است.

مزیت مرتبط درک شده: به عنوان تجلی افزایش کارایی و اثربخشی، سود اقتصادی و افزایش موقعیت اجتماعی است. مزیت نسبی درک شده از عوامل دانش نشان‌دهنده مزیت‌هایی است که رفتار اشتراک‌گذاری دانش را تولید و باعث بازگشت مزیت‌هایی به افراد جامعه که دانششان را به اشتراک می‌گذارند می‌باشد. از مزایای آشکار اشتراک دانش، مانند کاهش هزینه‌های ارتباطی و سریع‌تر حل شدن مشکل است. افزایش توانایی حل مسائل، جذب اطلاعات جدید توسط دانش به اشتراک گذاشته شده و تأثیر تبادل دانش در شغل و عملکرد افراد در این تحقیق آزمون گردیده اند.

سازگاری درک شده: سازگاری درک شده درجه‌ای از تناسب نوآوری، با ارزش‌های موجود، تجربه‌های قبلی و نیازهای فعلی بالقوه فرد می‌باشد که سازگاری اشتراک دانش با ارزش‌های افراد و تناسب آن با نیازهای فعلی و تجربیات قبلی شغل‌شان در پژوهش مورد بحث قرار گرفته است.

مدل‌های اشتراک دانش در جوامع مجازی

در جدول زیر لیستی از مدل‌های اشتراک دانش در جوامع مجازی را به اختصار با ذکر موضوع و متغیرهای بکاربرده شده آورده‌ایم.

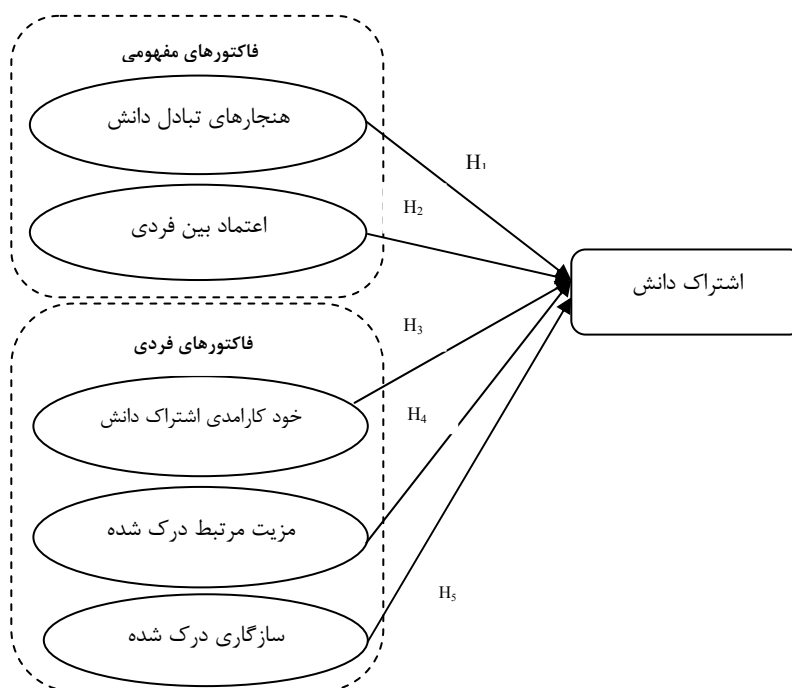
جدول ۱: مدل‌های اشتراک دانش در جوامع مجازی

متغیرها	موضوع	سال	ارائه‌دهندگان مدل
اعتماد، خودآگاهی، سلامت روانی، تمایل به تداوم اشتراک دانش	بررسی نقش سلامت روانی در ارتقاء تمایل به تداوم اشتراک دانش در جوامع مجازی	۲۰۱۰	ییکسیان زانگ ^۱ و همکاران
هنجارهای تبادل دانش، اعتماد بین فردی، خودکارآمدی اشتراک دانش، مزیت مرتبط درک شده، سازگاری درک شده	دادن یا گرفتن؟ عوامل مؤثر بر اشتراک دانش اعضا و پیشبرنده جوامع در جوامع مجازی حرفه‌ای	۲۰۱۰	چن و هیونگ
محتوای اشتراک، درجه اشتراک، اعتماد در قدرت نام تجاری، اعتماد در خوش‌نامی	تأثیر اشتراک‌گذاری دانش در جوامع مجازی بر روی اعتماد نام تجاری مصرف‌کنندگان	۲۰۰۹	هونگ و پینگ ^۲
هنجارهای تبادل دانش، اعتماد، خودکارآمدی اشتراک دانش، مزیت مرتبط درک شده، سازگاری درک‌شده	گسترش عوامل تعیین‌کننده اشتراک دانش در جوامع مجازی حرفه‌ای	۲۰۰۹	جیمز لین و همکاران
پیشنهادات واضح، حل‌های پیشنهادی یا اطلاعات مرتبط، تطبیق انتقال و محاوره محور راه‌حل‌ها، نتایج پیشنهادی، مباحث دیگر	بررسی الگوهای رفتاری فعالیت مباحثه اشتراک دانش آنلاین میان اساتید و استراتژی حل مسئله	۲۰۰۹	تسی هوی ^۳ و همکاران
گرایش به اشتراک دانش، خودکارآمدی خلق دانش، خودکارآمدی فضای وب، هنجارهای ذهنی، روابط شبکه‌های اجتماعی	بررسی عوامل مؤثر بر رفتار به اشتراک‌گذاری شرکت‌کنندگان دانش در جوامع آموزش مجازی	۲۰۰۹	چن ^۴ و همکاران
ارتباطات تعاملات اجتماعی، اعتماد، هنجارهای تبادل دانش، شناسایی، زبان مشترک، دیدگاه مشترک، انتظارات درآمدی شخص، انتظارات درآمدی جامعه	یادگیری اشتراک دانش در جوامع مجازی: تلفیقی از سرمایه اجتماعی و تئوری‌های شناخت اجتماعی	۲۰۰۶	چاوو-مین چيو و همکاران

- 1- Yixiang Zhang
- 2 -Zhu Dong-hong
- 3 -Huei-Tse Hou
- 4 -Irene Y.L. Chen

مدل مفهومی تحقیق

با توجه به مبانی نظری، مدل مفهومی تحقیق حاضر در نمودار ۱ نشان داده شده است.

نمودار ۱: مدل مفهومی

فرضیه های تحقیق

- H1: هنجارهای تبادل دانش با اشتراک دانش در انجمن گفتگوی پی‌سی‌ورلد دارای ارتباط مثبت و معناداری است.
- H2: اعتماد بین فردی با اشتراک دانش در انجمن گفتگوی پی‌سی‌ورلد دارای ارتباط مثبت و معناداری است.
- H3: خودکارآمدی اشتراک دانش با اشتراک دانش در انجمن گفتگوی پی‌سی‌ورلد مجازی دارای ارتباط مثبت و معناداری است.
- H4: مزیت مرتبط درک شده با اشتراک دانش در انجمن گفتگوی پی‌سی‌ورلد مجازی دارای ارتباط مثبت و معناداری است.
- H5: سازگاری درک شده با اشتراک دانش در انجمن گفتگوی پی‌سی‌ورلد مجازی دارای ارتباط مثبت و معناداری است.

روش شناسی تحقیق

روش و مراحل انجام تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها، توصیفی و از حیث ارتباط بین متغیرهای تحقیق از نوع علی است. روش انجام تحقیق نیز به صورت پیمایشی بوده که از مهمترین مزایای آن قابلیت تعمیم نتایج است. متغیرهای تحقیق عبارتند از: هنجارهای تبادل دانش، اعتماد بین فردی، خودکارآمدی اشتراک دانش، مزیت مرتبط درک شده، سازگاری درک شده. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه‌ای با ۲۲ سوال است که ۶ سوال آن مربوط به جمعیت شناختی می باشد. جامعه آماری این پژوهش انجمن گفتگوی پی‌سی‌ورلد می باشد و ۴۰۰ نفر از اعضای این انجمن به عنوان نمونه مورد آزمون قرار گرفتند این افراد به صورت تصادفی انتخاب شدند که لینک پرسشنامه برای هر یک از آنها ارسال گردید. تحلیل آماری داده‌های گردآوری شده توسط نرم‌افزار لیزرل بوده که مدل در دو حالت استاندارد و معناداری مورد آزمون قرار گرفت.

معرفی انجمن گفتگوی پی سی ورلد

فروم یا انجمن اینترنتی، سایت بحث و گفتگو آنلاین است. آن را به عنوان معادل مدرن تابلو اعلانات سنتی و منشأ تکامل تکنولوژیکی سیستم بولتن بورد (سیستم تابلو اعلانات) می‌دانند. از نقطه نظر تکنولوژیکی انجمن‌ها، برنامه‌های کاربردی وب، مدیریت تولید محتوا، توسط کاربر هستند.

پی‌سی‌ورلد یک انجمن تخصصی با محور موضوعات: کامپیوتری، اینترنت، تکنولوژی و سایر موضوعات علمی مرتبط است که هدف اصلی آن ایجاد فضای علمی، تخصصی و افزایش علم و آگاهی کاربران ایرانی می‌باشد.

این انجمن حاوی مجموعه متنهای از مباحث عمومی و سازمان یافته می‌باشد و به روزرسانی آن توسط یک گروه که به عنوان اعضا شناخته می‌شوند، و توسط یک گروه دیگر که به عنوان مدیر شناخته می‌شوند، اداره می‌شود.

کلیه موضوعات بصورت طبقه‌بندی شده ارائه شده و همه کاربران می‌توانند با توجه به قوانین به بحث و تبادل نظر درباره موضوعات مطرح شده بپردازند. عضویت در این انجمن

برای همه افراد بصورت رایگان امکان پذیر است. بعلاوه تعداد اعضای این انجمن ۵۰۱۵۴۰ نفر می باشد که در گروه‌های اجتماعی، علمی، تحصیلی مختلفی تقسیم بندی می شوند.

اعتبار سنجی مدل پیشنهادی

نحوه اعتبارسنجی مدل مذکور مبتنی بر روش تحقیق توصیفی پیمایشی و با استفاده از ابزار پرسشنامه بوده است. پرسشنامه مذکور حاوی ۱۶ سوال است که به منظور تعیین اهمیت هر یک از ابعاد و مولفه‌های مدل پیشنهادی سوالات مختلفی با امکان پاسخگویی توسط طیف لیکرت ۵ جوابی (کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم؛ مخالفم، کاملاً مخالفم) طراحی شده است. اعتبار محتوای این پرسشنامه توسط اساتید و مطالعه کتب و مقالات مربوط، توزیع ابتدایی پرسشنامه بین ۲۰ نفر از اساتید مورد بررسی و اعمال نظرات اصلاحی مورد تأیید قرار گرفته است و از اعتبار لازم برخوردار می باشد. در مرحله دوم به منظور تأیید مدل از نظر ۴۰۰ نفر از اعضای انجمن گفتگو استفاده شد.

روش نمونه‌گیری بصورت تصادفی ساده غیراحتمالی است، زیرا اطلاعات از افرادی که در دسترس هستند، جمع‌آوری شده و تمام اعضای جامعه از شانس برابری برای انتخاب شدن برخوردار می باشند. پرسشنامه تحت وب برای اعضای این انجمن که تصادفی انتخاب گردیده‌اند به صورت اینترنتی ارسال شد مدت زمان تکمیل پرسشنامه در این انجمن گفتگو دو ماه در نظر گرفته شد.

همچنین روش بکار رفته در این پژوهش برای محاسبه قابلیت اعتماد پرسشنامه، روش آلفای کرونباخ بوده است. هر چه این شاخص به ۱ نزدیکتر شود به معنی همبستگی درونی بالاتر و همگن تر بودن پرسش‌ها خواهد بود. ضریب پایایی این پرسشنامه ۰/۸۴ بدست آمد که بیانگر، پایایی مطلوب آن است.

در این تحقیق از مدل معادلات ساختاری استفاده شده است، بدین ترتیب که روابط علی اشتراک دانش در جوامع مجازی و عوامل موثر بر آن از طریق ضریب استاندارد و عدد معناداری با نرم‌افزار لیزرل مورد سنجش قرار گرفته و بر اساس آن نسبت به تأیید یا رد فرضیات تصمیم‌گیری شده است. در مجموع از تحلیل عاملی مرتبه اول و مرتبه دوم (مدل-های اندازه‌گیری) و استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

توصیف آماری جامعه

جامعه نمونه این پژوهش اعضای انجمن گفتگوی پی‌سی‌ورلد می‌باشند. از تعداد ۴۰۰ نفر پاسخ‌دهنده، ۲۳۰ نفر از پاسخ‌دهندگان مرد و ۱۷۰ نفر از پاسخ‌دهندگان زن بوده‌اند. و بیشتر جامعه مورد نظر کمتر از ۲۰ سال بوده‌اند (۳۷/۵٪) و اکثراً تحصیلاتشان فوق دیپلم می‌باشد (۴۱٪).

تحلیل عاملی تأییدی

در تحلیل عاملی تأییدی پیش فرض اساسی محقق آن است که هر عاملی با زیرمجموعه خاصی از متغیرها ارتباط دارد. حداقل شرط لازم برای تحلیل عاملی این است که محقق در مورد تعداد عامل‌های مدل، قبل از انجام تحلیل پیش فرض معینی دارد. بطور کلی برای آزمون فرض‌های مربوط به مدل‌های اندازه‌گیری باید از تکنیک تحلیل عاملی تأییدی استفاده شود.

خروجی‌های نرم افزار، ضرایب استاندارد و اعداد معناداری را در دامنه قابل قبول نشان می‌دهند. منظور از ضریب استاندارد مقادیر همبستگی دوتایی است و جهت مقایسه اثرات اجزای مدل بکار می‌رود. و هر چه این ضریب بیشتر باشد به معنای اثرگذاری بیشتر متغیر مستقل بر متغیر وابسته است. همچنین منظور از عدد معناداری در نرم افزار لیزرل همان مفهوم sig در نرم‌افزار Spss می‌باشد با این تفاوت که برای معنادار بودن یک ضریب، عدد معناداری آن باید بزرگتر از ۱/۹۶ یا کوچکتر از ۱/۹۶- باشد و در کل برای تایید یا رد فرضیه‌های تحقیق بکار می‌رود. عدد معناداری هر چقدر از ۱/۹۶ بزرگتر باشد نشان‌دهنده آن است که متغیر مستقل اثر قوی‌تری بر متغیر وابسته دارد.

با توجه به نتایج حاصل از تحلیل عاملی تأییدی فرضیات تحقیق مبتنی بر وجود رابطه مثبت و معنادار بین عوامل اشتراک دانش در جوامع مجازی مورد تأیید قرار گرفت.

بررسی ارتباط بین متغیرها

برای بررسی رابطه بین متغیرهای مدل از تجزیه و تحلیل چند متغیره یا رگرسیون چندگانه استفاده شده است. لازم به ذکر است برای تأیید یا رد فرضیات از ضرایب استاندارد و اعداد معناداری استفاده می‌شود و همچنین برای کلیه مسیرها ضریب اطمینان ۹۵ درصد و سطح خطا ۵ درصد می‌باشد. همانطور که در جدول ۲ نشان داده شده است اثر پنج عامل

مورد آزمون بر اشتراک دانش در جوامع مجازی معنادار بوده و رابطه‌ای مستقیم بین این عوامل یا اشتراک دانش وجود دارد.

جدول ۲: نتایج حاصل از مدل معادلات ساختاری

فرضیه	مسیر	ضریب استاندارد	اعداد معناداری	توضیح
H ₁	هنجارهای تبادل دانش - اشتراک دانش	۰/۹۵	۱۷/۷۳	پذیرفته می‌شود
H ₂	اعتماد بین فردی - اشتراک دانش	۰/۸۱	۱۸/۶۶	پذیرفته می‌شود
H ₃	خودکارآمدی - اشتراک دانش	۰/۹۹	۱۹/۸۳	پذیرفته می‌شود
H ₄	مزیت مرتبط درک شده - اشتراک دانش	۰/۹۳	۱۶/۷۲	پذیرفته می‌شود
H ₅	سازگاری درک شده - اشتراک دانش	۰/۶۴	۱۳/۵۱	پذیرفته می‌شود

$p < 0.05$

با توجه به جدول ۲ بعلت اینکه مقادیر اعداد معناداری همه فرضیات بالاتر از ۱/۹۶ می‌باشند در نتیجه همه فرضیات پذیرفته شدند. اما بیشترین همبستگی میان خودکارآمدی اشتراک دانش با اشتراک دانش در جوامع مجازی می باشد و کمترین همبستگی نیز بین سازگاری درک شده با اشتراک دانش است.

برازش مدل (مناسب بودن)

شاخص‌های خوب بودن برازش مدل (P value, df, X² و RMSEA) می‌باشند. بهترین شاخص مناسب در نرم‌افزار لیزرل X²/df (کای دو به درجه آزادی) می‌باشد که هر چه کوچکتر از ۳ باشد مدل دارای برازش (تناسب) بهتری است. شاخص RMSEA همان میانگین مجذور خطاهای مدل است. این شاخص بر اساس خطاهای مدل ساخته می‌شود. حد مجاز این مقدار ۰/۸ است یعنی اگر زیر ۰/۸ باشد قابل قبول است، اگر زیر ۰/۵ باشد خیلی خوب است. شاخص‌های دیگری که در اینجا از نرم‌افزار استخراج شده است AGFINFI, CFI, GFI, می‌باشند که GFI نیکویی برازش مدل را می‌سنجد و باید بالاتر از ۰/۸۰ باشد که در مدل ساختاری این پژوهش ۰/۹۳ می‌باشد و AGFI شاخص تعدیل شده‌ی برازندگی است و همانطور که در نگاره آمده است مورد تایید می‌باشد. شاخص بعدی NFI شاخص بنتلر- بونت^۱ یا شاخص نرم‌شده‌ی برازندگی نام دارد، چنانچه بین ۰/۹۰ تا

۹۵٪ باشد قابل قبول، و مقادیر بالاتر از ۹۵٪ عالی است که در اینجا ۰/۹۴ است. و در نهایت شاخص CFI (شاخص برازندگی تطبیقی) بدست آمده است که در حد مطلوبی قرار دارد.

جدول ۳: شاخص های برازش مدل ساختاری

مقادیر استاندارد	مدل ساختاری	شاخصهای برازش مدل
≤۳/۰۰	۲/۲۶	($\chi^2/d.f.$)
≤۰/۰۸	۰/۰۵۵	RMSEA
≥۰/۹۰	۰/۹۴	NFI
≥۰/۹۰	۰/۹۵	CFI
≥۰/۸۰	۰/۹۳	GFI
≥۰/۸۰	۰/۹۱	AGFI

مقادیر بدست آمده در نگاره فوق نشان می‌دهد که مدل مفهومی تحقیق از برازش خوبی برخوردار است و فرضیه‌های مورد آزمون تأیید شده است. با توجه به اینکه میانگین مجذور خطاهای مدل (۰/۰۵۵) کوچکتر از ۰/۸ است و در نتیجه مدل دارای برازش و تناسب بالایی می‌باشد و نشان‌دهنده آن است که روابط تنظیم شده متغیرها براساس چارچوب نظری تحقیق منطقی بوده است.

نتیجه گیری

نتایج این تحقیق به میزان بسیار زیادی تأیید کننده برخی تحقیقات قبلی و هم‌راستا و تکمیل کننده برخی تحقیقات دیگر در این زمینه است.

بنابر نتایج بدست آمده از فرضیه اول این تحقیق، هنجارهای تبادل دانش با اشتراک دانش در جوامع مجازی دارای ارتباط مثبت و معناداری است. که هم‌راستا با مطالعات قبلی است به عنوان مثال مطالعات چیو و همکاران (۲۰۰۶)، چن و هیونگ (۲۰۱۰) نشان داده‌اند که اعضای فروم‌ها یا جوامع مجازی تمرکز بسیار زیادی بر روی هنجارهای تبادل دانش دارند و در هر دوی این تحقیقات هنجارهای تبادل دانش تأثیر مثبتی بر روی اشتراک دانش در جوامع مجازی دارد. پژوهش‌های ییکسیان ژانگ و همکاران (۲۰۱۰)، هونگ و پینگ (۲۰۰۹) و شارات و اوسورو (۲۰۰۳) نشان داده‌اند که اعتماد بین فردی شدیداً اشتراک دانش در جوامع مجازی را تحت تأثیر قرار می‌دهند و این تأثیر کاملاً مثبت است. در واقع اعتماد متقابل و عدم سودجویی افراد از یکدیگر و تعهد افراد نسبت به هم با این متغیرسنجیده شده

است و به این نکته اشاره دارد که اگر افراد به پاسخ‌ها یا اطلاعات یکدیگر اطمینان نداشته باشند اشتراک دانش خاصی صورت نمی‌گیرد، که این نتایج در تحقیق فعلی نیز در فرضیه دوم کاملاً مشهود است. در فرضیه سوم تاثیر مثبت خودکارآمدی اشتراک دانش بر اشتراک دانش در جوامع مجازی به اثبات رسیده است و دارای بیشترین تاثیر بر روی اشتراک دانش در این تحقیق می‌باشد. پس با جلب توجه افراد آگاه و متخصص به فروم می‌توان سطح علمی فروم را بالا برد و اشتراک دانش بیشتری داشت، که در رابطه با آن (خودکارآمدی اشتراک دانش) نیز تحقیقات چن و همکاران (۲۰۰۹) چن و هیونگ (۲۰۱۰) نشان داده اند که این متغیر به علت نقش مهمی که در تاثیرگذاری انگیزه و رفتار اعضا در فروم دارد. بنابراین در این تحقیق نیز میان خودکارآمدی اشتراک دانش با اشتراک دانش در جوامع مجازی رابطه‌ی مثبتی وجود دارد. همچنین مطالعات جیمز لین و همکاران (۲۰۰۹) نیز همراستا با نتایج بدست آمده برای فرضیه چهارم می‌باشند یعنی نقش مثبت مرتبط درک شده بر اشتراک دانش در جوامع مجازی را مورد سنجش قرار داده‌اند و بر اساس تحقیقات آنها یک رابطه مثبت و قوی میان مزیت مرتبط درک شده و اشتراک دانش در جوامع مجازی وجود دارد و این مسئله بیانگر این حقیقت می‌باشد که اعضا در اشتراک دانش‌شان به کسب مزایایی از جمله کاهش هزینه‌های ارتباطی و سریعتر حل شدن مشکل نیز جذب می‌شوند و در فروم یا جوامع مجازی به اشتراک بیشتر دانش می‌پردازند و این نتیجه این نکته را یادآور می‌شود که هرچه فروم فعالیتهای اثربخش بیشتری در این زمینه داشته باشد عملکرد افراد بهتر شده و اشتراک دانش افزایش می‌یابد. بعلاوه تحقیقاتی نیز وجود دارند که نتیجه فرضیه پنجم که سازگاری درک شده با اشتراک دانش در جوامع مجازی دارای ارتباط مثبت و معناداری می‌باشد، را تایید نموده‌اند که می‌توان به پژوهش‌های چن و هیونگ (۲۰۱۰) و جیمز لین و همکاران (۲۰۰۹) اشاره کرد که سازگاری درک شده مورد بررسی قرار گرفته است و به عنوان یکی از مهم‌ترین متغیرهای تاثیر گذار بر اشتراک دانش شناخته شده است و دلیل این موضوع تناسب این جوامع مجازی، با ارزش‌های موجود ، تجربه‌های قبلی و نیازهای فعلی بالقوه اعضا می‌باشد که در تحقیق حاضر کمترین ارتباط را با اشتراک دانش در جوامع مجازی داشته است و این خود نشان دهنده این است که اطلاعات و دانش که در این فروم ارائه می‌شوند زیادبها تجربیات قبلی و نیازهای فعلی همخوانی ندارد و فروم حاضر باید کمی به این مسئله دقت بیشتری نماید.

فهرست منابع و مأخذ

- ۱- دانایی فرد، حسن، خایف الهی، احمد و حسینی، سید مجتبی (۱۳۹۰)، تاملی بر ارتقاء تسهیم دانش در پرتو رفتار شهروندی سازمانی (مورد مطالعه: وزارتخانه مسکن و شهر سازی و وزارتخانه راه و ترابری)، مجله پژوهش های مدیریت عمومی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، سال چهارم، شماره چهاردهم، صص: ۸۴-۶۳.
- 2-Bajaria, H.(2000), "Knowledge Creation and Management", Quality Management Review, V11.N4, PP56-69
- 3-Bieber, k., Engelbart, D., Furuta, R., Hiltz, S. R., Noll, J., Preece, J., Stohr, E. A., Turoff, M. and Walle, B. V. D. (2002), "Towards Virtual Community Knowledge Evolution", Journal of Management Information Systems, vol. 18, no. 4, pp.11 - 35.
- 4-Boer, N., van Baalen, P.J. & Kumar, K. (2002), "an activity theory approach for studying the situatedness of knowledge sharing. System Sciences.HICSS". Proceedings of the 35th Annual Hawaii International Conference on 7-10 Jan 2002, pp. 1126 -1135.
- 5-Brazelton, J. and Gorry, A. (2003), "Creating a knowledge-sharing community: if you build it, will they come?", Communications of the ACM, vol. 46, no. 2, pp.23-25
- 6-Chanal, V. and Kimble, C. (2010), "Born to be Wild: Using Communities of Practice as a Tool for Knowledge Management," Ethicomp 2010: The 'Backwards, Forwards and Sideways' changes of ICT Tarragona, Spain
- 7-Chao-Min Chiu, Meng-Hsu, Eric T.G. Wang, (2006), "Understanding knowledge sharing in virtual communities: An integration of social capital and social cognitive theories," Decision Support Systems 42, 1872-1888
- 8-Chen, I. Y. L., Chen, N.-S., & Kinshuk (2009). "Examining the Factors Influencing Participants' Knowledge Sharing Behavior in Virtual Learning Communities." Educational Technology & Society, 12 (1), 134-148.
- 9-Cheng, R. and Vassileva, J. (2005), "User and Community Adaptive Rewards Mechanism for Sustainable Online Community," 10th International Conference on User Modelling 2005: Edinburgh, Scotland
- 10-Chih.C, Hung.Sh, (2010), "to give or receive? factors influencing members knowledge sharing and community promotion in professional virtual communities", information & management, 47, 226-236
- 11-Chow .W.S., Chan .L.S., (2008), "Social network, social trust and shared goals in organizational knowledge sharing," Information & Management 45 (7), pp. 458-465.
- 12-Dalkir K,(2005), "Knowledge Management in Theory & Practice", Butterworth-Heinemann Publisher, US

- 13-Davenport, T.H, & Prusak, L,(2000), “knowledge management” translator:Rahman seresht, H. Sapko publishes, Tehran.
- 14-Davenport, T.H, & Prusak,L. (1998), “Working Knowledge: How organizations manage what they know.” Boston: Harvard Business School Press
- 15-Engestrom, Y. (2001), “Expansive Learning at Work: toward an activity theoretical reconceptualization,”*Journal of Education and Work*, vol. 14, no. 1, and pp.133 - 156.
- 16-Eunyoung, C. and JoongHo, A. (2009), “Virtual community 101: know your virtual community and members, Proceedings of the 3rd International Conference on Ubiquitous Information Management and Communication,” ACM: Suwon, Korea
- 17-Fischer, G. (2001), “Communities of Interest: Learning through the Interaction of Multiple Knowledge Systems”, 24th Annual Information Systems Research Seminar in Scandinavia (IRIS'24): Ulvik, Norway
- 18-Galletta, Dennis F. et al. (2002), “What Leads Us to Share Valuable Knowledge? An Experimental Study of the Effects of Managerial Control, Group Identification, and Social Value Orientation on Knowledge-Sharing Behavior”. in:Proceedings of the 36th Annual Hawaii International Conference on System Sciences
- 19-Gao, Sheng (2004). “Understanding Knowledge Sharing Behaviour. Master’s Thesis”. TheHong Kong University of Science & Technology. Retrieved August 01, 2006
- 20-Hendriks, P. (1999), “Why Share Knowledge? The Influence of ICT on the Motivation for Knowledge Sharing.”*Knowledge & Process Management*, 6 (2), 91-100.
- 21-Hidding, G. J. & Catterall, S. M. (1998), “Anatomy of a Learning Organization: Turning Knowledge into Capital at Andersen Consulting.”*Knowledge & Process Management*, 5 (1), 3-13.
- 22-Hong.Z.D, Ping.C.Y, (2009), “The Influence of Knowledge Sharing in Virtual Communities on Consumers’ Brand Trust: An Empirical Study”. International Conference on Networks Security, Wireless Communications and Trusted Computing, 580-583
- 23-Husted, K, Michailova, S, & Minbaeva, D. (2005), “Knowledge Sharing & Organizational Performance.” Retrieved April 02, 2006.
- 24-Ilgen, D. R., Hollenbeck, J. R., Johnson, M. and Jundt, D. (2005), “Teams in Organizations: From Input - Process - Output Models to IMOI Models,”*Annual Review of Psychology* vol. February 2005, no. 56, pp.517 - 543.
- 25- Joirman, J. et al. (2004), “Willingness to Share Knowledge in Organizations as a Function of Empathy, Future Orientation, Time Horizon,

- and Social Identity: A Social Dilemma Analysis". Retrieved September 03, 2006.
- 26-Khodayi, F, (2009), "incentive makes for knowledge sharing" second publicConference of knowledge management, Tehran.
- 27-Kim, A. J. (2000), "Community Building on the Web: Secret Strategies for Successful Online Communities". London: Addison Wesley.
- 28-Klein, J. H., Connell, N. A. D. and Meyer, E. (2005), "Knowledge characteristics of communities of practice", Knowledge Management Research & Practice, vol. 3, no. 2, pp.106-114.
- 29-Koh, Y.G. Kim, (2004). "Knowledge sharing in virtual communities: an e-business perspective." Expert Systems with Applications 26, 155-166
- 30-Lave, J. and Wenger, E. (1991), "Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation." New York: Cambridge University Press.
- 31-Lewis, D. and Allan, B. (2005), "Virtual Learning Communities: a Guide to Practitioners." Berkshire: Open University, McGraw Hill. 35th Annual Hawaii International Conference on 7-10 Jan 2002, pp. 1126 –1135.
- 32-Lin, M, J. Hung, S, W. Chen, C, J. (2009), "Fostering the determinants of knowledge sharing in professional virtual communities." Computers in Human Behavior, 25, 929-939
- 33-McDermott, R. (2000), "Community Development as a Natural Step: Five Stages of Community Development," Knowledge Management Review, vol. 3, no. 5.
- 34-Mohammed, S. and Dumville, B. C. (2001), "Team mental models in a team knowledge framework: expanding theory and measurement across disciplinary boundaries," Journal of Organizational Behavior, vol. 22, no. 2, pp.89 - 106.
- 35-Nelson, A. And Sabatier, R. (2006), "Toward an Understanding of Global Knowledge Management" Cahier de Recherche, pp. 5-13.
- 36-O'Dell, C., & Grayson, C.J. (1998), "If Only We Knew What We Know: Identification and Transfer of Internal Best Practices." California Management Review, 40(3), 154-74.
- 37-Preece, J., Maloney-Krichmar, D. and Abras, C. (2003), "History and Emergence of Online Communities." Encyclopedia of Community. Wellman, B., Berkshire Publishing Group.
- 38-Sharifuddin, Syed Omar, & Rowland, Fytton (2004), "Knowledge Management in a Public Organization: A Study on the Relationship between Organization Elements and the Performance of Knowledge Transfer." Journal of Knowledge Management, 8(2), 95-111.
- 39-Sharratt, M, Usoro, A, (2003), "Understanding Knowledge-Sharing in Online Communities of Practice." Electronic Journal on Knowledge Management, Volume 1 Issue 2 , 187-196

- 40-Shen, K., Yu, A., Khalifa, M., Shen, K., Khalifa, M. and Yu, A. (2006): "Supporting Social Interaction in Virtual Communities: Role of Social Presence, Proceedings of the Twelfth Americas". Conference on Information Systems: Acapulco, Mexico
- 41-Sheng T. F. (2005), "Composite Diversity, Social Capital, and Group Knowledge Sharing: A Case Narration", Operational Research Society Ltd.
- 42-Tai, K., Long C., Tsai, F. (2010), "Exploring factors that influence knowledge sharing behavior via weblogs", computers in human behavior, 26, 32-41
- 43-Tse Hou, Ting Sung, Chang, (2009), "is exploring the behavioral pattern of an online knowledge-sharing discussion activity among teachers with problem-solving strategy." Teaching and Teacher Education 25, 101-108
- 44-Van den Hoof, Bart, & Do Ridder, Jan A. (2004), "Knowledge Sharing in Context: The Influence of Organizational Commitment, Communication Climate & CMC Use on Knowledge Sharing." Journal of Knowledge Management, 8(6), 117-130.
- 45-Wasko, M., Faraj, S. (2005), "why should I share? Examining social capital and knowledge contribution in electronic network of practices MIS". Quality 29(1), 35-58
- 46-Wellman, B. (2001), "Physical place and cyber-place: The rise of networked Individualism". International Journal for Urban and Regional Research, 25, 227-52
- 47-Wenger, E. (1998), "Communities of Practice: Learning as a Social System," Systems Thinker, vol. 9, no. 5, and pp. 2 - 3.
- 48-Wu, J.B., Hom, P.W., Tetrick, L.E., Shore, L.M., Jia, L., Li, C., Song, L.J., (2006), "The norm of reciprocity: scale development and validation in the Chinese context", Management and Organization Review 2 (3), , pp. 377-402.
- 49-Yixiang Zhang, Yulin Fang, Kwok-Kee Wei, Huaping Chen, (2010), "Exploring the role of psychological safety in promoting the intention to continue sharing knowledge in virtual communities," International Journal Information Management 30, 425-436
- 50-Yecheng Yu, Wilkins, Linda C., & Ma, Will W. K. (2004), "Developing an Instrument for Measuring Knowledge Sharing Attitudes". Retrieved September 10, 2006, from http://www.teach.com.hk/Yu_Wilkins_Ma_2004.pdf